

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

[C – 2020/20653]

1 APRIL 2020. — Ministeriële omzendbrief over de gevolgen van de coronaviruscrisis voor de diensten voor afvalinzameling en -beheer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met name in geval van een tekort aan personeel

Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Klimaattransitie, Leefmilieu, Energie en Participatieve Democratie

1. Kader

De coronaviruscrisis (Covid-19) maakt het noodzakelijk om een kader te ontwikkelen voor de periode waarin het regulier afvalbeheer niet meer kan worden gegarandeerd wegens een eventueel personeelstekort. Dit kader moet ook dienen om aanvullende maatregelen vast te stellen die moeten worden genomen om overdracht van het virus te voorkomen, als aanvulling op de maatregelen die regelmatig door de Nationale Veiligheidsraad worden uitgevaardigd.

Deze omzendbrief richt zich tot de privé sector van de inzameling en verwerking van afvalstoffen, tot de sociale en circulaire ondernemingen in de sector van hergebruik van goederen en materialen en meer algemeen tot het grote publiek. Hij reglementeert niet de personeelskwesties in deze sector, ongeacht of de werknemers al dan niet naar het werk kunnen komen. Hij richt zich niet rechtstreeks tot de gemeenten die eveneens de nodige maatregelen nemen, noch tot Net Brussel dat rechtstreeks de instructies van haar bevoegde minister ontvangt.

Hij brengt echter verduidelijkingen aan over de organisatie van het afvalbeheer in gevallen waarin (i) het aantal bedienden en arbeiders onvoldoende is als gevolg van ziekteverlof of (ii) er speciale sanitaire veiligheidsmaatregelen moeten worden genomen, zowel op preventief als op curatief niveau voor alle andere actoren van de inzameling van afval.

2. Algemeen

a. Federaal ministerieel besluit

Het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, bepaalt :

Art. 2. Telethuiswerk is verplicht bij alle niet essentiële bedrijven, welke grootte zij ook hebben, voor alle personeelsleden wiens functie zich ertoe leent.

Voor de functies waar telethuiswerk niet kan toegepast worden, moeten de bedrijven de nodige maatregelen nemen om de naleving van de regels van social distancing te garanderen, in het bijzonder het behoud van een afstand van 1,5 meter tussen elke persoon. Deze regel is eveneens van toepassing op het vervoer georganiseerd door de werkgever.

De niet essentiële bedrijven die in de onmogelijkheid zijn om voormelde maatregelen te respecteren moeten sluiten.

Art. 3. De bepalingen van artikel 2 zijn niet van toepassing op bedrijven van de cruciale sectoren en de essentiële diensten, zoals opgenomen in de bijlage bij huidig besluit.

Deze bedrijven en diensten zijn echter gehouden om, in de mate van het mogelijke, het systeem van telethuiswerk en de regels van social distancing toe te passen.

Bovendien preciseert het ministerieel besluit van 23 maart 2020, in de bijlage "Handelszaken, private en publieke bedrijven en diensten die noodzakelijk zijn voor de bescherming van de vitale belangen van de Natie en de behoeften van de bevolking :

De handelszaken, private en publieke bedrijven en diensten die noodzakelijk zijn voor de bescherming van de vitale belangen van de Natie en de behoeften van de bevolking, zijn de volgende :

— *De diensten voor de afoalophaling en -verwerking*

— *De bedrijven actief in de sector van de schoonmaak, het onderhoud en de herstelling voor de andere cruciale sectoren en essentiële diensten*

Alle vragen met betrekking tot de bepalingen van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken en met betrekking tot het coronavirus worden behandeld op deze pagina van de federale overheid : <https://www.info-coronavirus.be/nl/>

b. Inzameling van afval

Wat betreft de inzameling van afval, bepaalt het ministerieel besluit van 23 maart 2020 dat contact tussen personen moet beperkt worden om elke nieuwe besmetting te vermijden. Daarboven moeten, bovenop de maatregelen om samscholing te verbieden (artikel 5), maatregelen worden genomen om verplaatsing van personen maximaal te vermijden (artikel 8), terwijl de cruciale publieke diensten verzekerd blijven.

De huis-aan-huis afvalophaling betekent dat burgers zich niet hoeven te verplaatsen om hun afval op een andere manier te verwijderen, wat minder menselijk contact mogelijk maakt, zoals voorgeschreven door de gezondheidsautoriteiten.

Huis-aan-huis ophaling en inzameling via vrijwillige afgiftepunten (bollen, ondergrondse containers, enz.) heeft daarom voorrang op inzameling in recyclageparken en rechtstreekse inzameling bij kringloopcentra, tweedehandswinkels of weggeefwinkels.

De kringloopcentra, tweedehandswinkels of weggeefactiviteiten worden tot nader order gesloten of geschrapt.

De dagen en openingsuren van de publieke recyparken zijn gereduceerd en de ontvangstmaatregelen zijn aangepast. Meer info is beschikbaar op de site : <https://www.arp-gan.be/>.

3. Inzameling op het openbaar domein

Het leegmaken van ondergrondse containers, textielcontainers en andere openbare vuilnisbakken is prioritair. Er moet immers worden vermeden dat naast deze vrijwillige inzamelpunten bijkomend afval wordt gedeponerd, wat tot ongezonde situaties zou kunnen leiden. Indien nodig zal aan de burgemeesters worden gevraagd om erop te wijzen dat het politiereglement verbiedt om thuis geproduceerd afval te deponeren in openbare vuilnisbakken.

De frequentie van het legen kan worden aangepast aan de mate waarin deze containers en vuilnisbakken worden gevuld.

4. Kringloopcentra - sociale en circulaire bedrijven in de sector van hergebruik van goederen en materialen

De Federatie Ressources van de sociale en circulaire bedrijven van de sector van hergebruik moet haar leden informeren over de bepalingen die de Nationale Veiligheidsraad heeft genomen over het sluiten van winkels en de te volgen gezondheidsregels, evenals over de maatregelen van deze omzendbrief.

De ophaling van de textielcontainers moet worden voortgezet, voor zover er voldoende personeel is.

5. Privé ondernemingen voor de inzameling van afval

De sector van de privé ondernemingen voor de inzameling en verwerking van afval moet zich organiseren om de continuïteit van de afvalophaling maximaal te garanderen, zelfs bij personeelsgebrek.

Afhankelijk van de evolutie van de situatie zal deze omzendbrief in overleg met de sector (Go4circle, CBB-H) worden aangevuld om de prioritare sectoren te definiëren die op het niveau van de ondernemingen moeten worden bediend.

6. Hygiëne- en distancingmaatregelen

Bovenop de maatregelen met betrekking tot fysieke distancing opgenomen in artikels 1, 2 en 3 van het ministerieel besluit van 23 maart 2020, zijn de huidige richtlijnen van Sciensano², het Belgisch instituut voor gezondheid, met betrekking tot hygiëne en distancing voor personeel van de vuilnisophalddiensten de volgende :

Het virus van COVID-19 wordt overgedragen door druppeltjes tijdens het spreken, hoesten, niezen,... over een afstand van 1,5 meter. De beschermingsmaatregelen voor COVID-19 zijn dezelfde als voor andere acute luchtweginfecties die zich via kleine druppels verspreiden, zoals griep. Daarom gelden nu ook dezelfde hygiënevoorschriften als tijdens de jaarlijkse griep epidemie.

- * *Omdat overdracht gebeurt via druppeltjes en contact met besmette oppervlakten, en niet door de lucht, biedt het dragen van een mondkap geen bescherming tegen infectie.*
- * *Er is geen nood aan speciale beschermingsmiddelen, de standaard kledij (inclusief handschoenen) volstaat.*
- * *Vermijd het aanraken van uw ogen, neus en mond tijdens het werk.*
- * *Handhygiëne is uiterst belangrijk. Was uw handen meerdere keren per dag (en zeker als u de handschoenen verwijderd) met water en zeep gedurende 40 tot 60 seconden, of gebruik handalcohol.*
- * *Neem telefonisch contact op met uw huisarts bij symptomen van een luchtweginfectie (hoest, keelpijn, koorts...).*

Besmetting door contact met afvalfracties/recipiënten kan worden voorkomen door een goede handhygiëne. Er moeten voldoende schone werkkleding en veiligheidshandschoenen beschikbaar zijn. Hiertoe moeten de algemene hygiëne-instructies worden opgevolgd.

7. Personeel van inzameling en beheer van afval en schoolopvang

Zoals bepaald in artikel 3 en de bijlage van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, en net als het medisch personeel en het personeel dat instaat voor de veiligheid van de mensen en van het grondgebied, speelt het personeel dat instaat voor de openbare netheid, een essentiële rol in de gezondheids crisis zodat deze zich niet op een andere manier ontwikkelt, en behoort het tot de essentiële openbare diensten die indien nodig een beroep kunnen doen op faciliteiten van schoolopvang.

8. Inzameling van speciale afvalstoffen van activiteiten in de gezondheidszorg

Er dreigt een tekort aan specifieke verpakkingen die gewoonlijk gebruikt worden voor de verpakking van speciale afvalstoffen van de gezondheidszorg. De wettelijke voorschriften voor deze verpakkingen zijn opgenomen in punt 4 van bijlage IV van het Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 23 maart 1994 betreffende het beheer van afvalstoffen afkomstig van activiteiten in de gezondheidszorg. Gezien de uitzonderlijke situatie en de noodzaak om speciale afvalstoffen afkomstig van activiteiten in de gezondheidszorg die mogelijk besmet zijn door het coronavirus zo snel mogelijk te verwijderen, zijn volgende bepalingen van toepassing en dit tot de bepalingen die zijn uitgevaardigd door de nationale veiligheidsraad worden opgeheven.

De bepalingen hieronder hebben alleen betrekking op de speciale afvalstoffen afkomstig van de COVID-19 zorgeenheden. De speciale afvalstoffen afkomstig van andere zorgeenheden moeten verpakt worden volgens de van toepassing zijnde wetgeving.

1) Toegelaten verpakkingen

- a) harde verpakkingen³ : plasticen recipiënt met een maximale inhoud van 60 l, definitief afsluitbaar, UN 3291 erkend,
- b) half harde verpakkingen⁴ : plasticen zakken aangebracht binnenin een verpakking in karton, UN 3291 erkend,
- c) plasticen zakken⁵, geplaatst in vervoercontainers (rolcontainers van 700 l), UN 3291 erkend,
- d) standaard dekselvaten met volledige opening (60 – 120 l)⁶, UN 3291 erkend.

Alle maatregelen moeten genomen worden opdat de vaten niet gemakkelijk geopend kunnen worden. Meer bepaald, moeten de alternatieve vaten zoals vermeld onder punt d) afgesloten kunnen worden met een spanrand of een gelijkwaardige afsluiting.

Het is nodig om de uitbaters van de verbrandingsinstallaties (verwerkingscentra voor dergelijk afval) te raadplegen om na te gaan of de huidige verbrandingsprocedures kunnen worden gehandhaafd, in het bijzonder voor de vaten vermeld onder punt d).

Voor alle verpakkingen, wordt er gevraagd deze te etiketteren met het tweetalig, goed leesbaar opschrift 'Speciale afvalstoffen afkomstig van activiteiten inzake gezondheidszorg, infectieus - te verbranden' 'Déchets spéciaux d'activités de soins - infectieux - à incinérer' en met de contactgegevens van de producent en het gevarensymbool voor infectieuze stoffen :

Deze bepalingen doen geen afbreuk aan andere bepalingen die door de FOD Mobiliteit worden of kunnen worden uitgevaardigd⁷.

2) Klassering van de afvalstoffen geproduceerd in de "Covid-19" eenheden

Het is toegelaten de volgende afvalstoffen te beschouwen niet speciale afvalstoffen :

- * niet besmeurde persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) zoals handschoenen, maskers, schorten, mutsen;
- * voedselresten;
- * wegwerpgordijnen;
- * afval van papier en karton, incl. kranten en tijdschriften van de patiënt en met uitzondering van papieren zakdoeken;
- * afval van allerlei verpakkingsmaterialen;

Deze afvalstoffen mogen beheerd (verpakt, ingezameld en verwerkt) worden als niet speciale afvalstoffen, conform de van toepassing zijnde wetgeving.

De andere afvalstoffen van de gezondheidszorg van de "Covid-19" eenheden worden beschouwd als speciale afvalstoffen en moeten als zodanig beheerd worden.

9. Diverse rapporteringen en traceerbaarheidsdocumenten en

De coronaviruscrisis kan bovendien ook gevolgen hebben voor het administratief personeel in de sector afvalophaling en -beheer.

Overeenkomstig artikel 1 van het volmachtbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering voorzien ter adoptie op 2 april 2020 en tot nader order :

De verval- en beroepstermijnen die vastgelegd zijn in de ordonnanties en besluiten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of die vastgelegd zijn in de op grond daarvan goedgekeurde akten, alsook de termijnen die vastgelegd zijn in de wetten en koninklijke besluiten en onder de bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vallen krachtens de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen of die vastgelegd zijn in de op grond daarvan goedgekeurde akten, worden vanaf 16 maart 2020 opgeschort voor een duur van één maand, die tweemaal met eenzelfde duur verlengd kan worden door een besluit waarin de regering de noodzaak om dit te doen in het licht van de evolutie van de gezondheidssituatie verantwoordt.

De tijdens deze opschortingsperiode aangenomen akten en beslissingen zijn volledig rechtsgeldig.

De akten en beslissingen waarvan de geldigheidsduur tijdens de in het eerste lid vermelde periode afloopt of waarvan de verlenging afhangt van een formaliteit die vervuld moet worden tijdens de in dat lid vermelde periode, worden geacht verlengd te worden met een duur die gelijk is aan de opschortingsduur.

Als het wegens personeelstekort het niet langer mogelijk is om de reglementaire rapporteringen binnen de door de reglementering vastgestelde termijn door te sturen, wordt extra tijd toegekend op basis van dit besluit.

Daarbovenop zal, en bij wijze van uitzondering, en tot zolang de bepalingen van de Nationale Veiligheidsraad betreffende de fysieke distancing (artikels 1, 2 en 3 van het ministerieel besluit van 23 maart 2020) niet zijn opgeheven, om persoonlijk contact zoveel mogelijk te vermijden, zowel bij de ophaling van het afval bij klanten als bij de afgifte in de verwerkingscentra, er geen handtekening meer geplaatst worden op de traceerbaarheidsdocumenten, waardoor er dus ook geen contact is tussen personen. De traceerbaarheid moet echter altijd worden gewaarborgd door een administratieve follow-up (bijvoorbeeld door het digitaal beheren van de traceerbaarheidsdocumenten), die bijgevolg niet wordt bevestigd door een handtekening.

10. Communicatie

De volgende maatregelen zullen meegedeeld worden aan de huishoudens, via de website van Net Brussel en Leefmilieu Brussel, en indien nodig andere belanghebbende groepen :

- De zakken moeten volledig afgesloten worden zodat er geen afval over de rand van de zak steekt.
- De zak wordt slechts voor $\frac{3}{4}$ gevuld met zo weinig mogelijk lucht bij het afsluiten en zo goed mogelijk manipuleerbaar door het personeel dat inzamelt.
- De afvalstoffen ingezameld in containers moeten voorafgaand in een zak worden geplaatst.
- De gebruikte papieren zakdoeken mogen niet in de (gele) zakken voor papier/karton geplaatst worden, maar moeten in de (witte) zakken voor het restafval geplaatst worden.
- Er wordt aan de Brusselaars gevraagd, om in de mate van het mogelijke, afval van textiel, meubels, grofvuil, evenals elk ander herbruikbaar object dat normaal gezien gegeven wordt aan de ondernemingen van de sociale economie die voorbereiding voor hergebruik doen, bij te houden en dit, tot het einde van de inperkingsmaatregelen.

— Alle maatregelen met betrekking tot zero afval worden des te meer aangeraden in deze periode met personeelsgebrek voor de inzameling van afvalstoffen, met respect van de tijdelijke instructies toegepast op de winkels (handschoenen, verpakkingen...). De raadgevingen bevinden zich op volgende webpagina :
<https://leefmilieu.brussels/themas/zero-afval>

Zoals bepaald in artikel 3 en de bijlage van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, zal er bepaald worden dat de sector van de inzameling van afvalstoffen een essentiële sector is in deze periode en dat uit respect voor werknemers en werknemers van deze sector, er wordt gevraagd om zeer nauwgezet de vermelde voorschriften na te leven.

11. Task Force "Covid-19"

Een opvolgteam wordt opgericht binnen Leefmilieu Brussel met betrekking tot het beheer van afvalstoffen in het kader van de crisis van het coronavirus (Contact : Céline SCHAAR, verantwoordelijke van het departement afval : 0491/86.53.51, cschaar@environnement.be). Deze cel is permanent in contact met het kabinet van de minister van leefmilieu. (Contact : Stéphanie UNY, Adviseur afval en circulaire economie : 02/508.79.22, suny@gov.brussels.be).

Deze cel heeft als doel de informatie te centraliseren die overgemaakt wordt door de publieke en privé bedrijven en verenigingen in de sector van het afvalbeheer (in het bijzonder Net Brussel, Go4circle en Ressources), evenals door de gemeenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met betrekking tot gebrek aan personeel en de moeilijkheden ondervonden op het terrein om de diensten van inzamelen, sorteren, opslagen en verwerken van afval te verzekeren.

Deze informatie zal samengebracht worden in één bestand. Deze informatie zal toelaten, om in voorkomend geval, deze omzendbrief te actualiseren. Ze zal dienen, om na raadpleging, te helpen tot het nemen van beslissingen.

Leefmilieu Brussel zal de aanbevelingen en uitzonderlijke regels die van toepassing zijn, publiceren op de website

- <https://leefmilieu.brussels/themas/afval-grondstof/afvalbeheer/coronavirus-afvalbeheer>

Gelieve voor vragen over deze omzendbrief contact op te nemen met:

Leefmilieu Brussel
 Havenlaan 86 C/3000
 1000 Brussel
 Contact :
 Céline Schaar
 0491/86.53.51
cschaar@environnement.brussels
 Brussel, 1 april 2020.

Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,
 belast met Klimaattransitie, Leefmilieu,
 Energie en Participatieve Democratie,
 A. MARON

Nota's

1 <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2020/03/23/2020030347/moniteur#top>

2 https://epidemiologie.wiv-isp.be/ID/Pages/2019-nCoV_procedures.aspx#Autres

3 Conform aan punt 4 van bijlage IV van het Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 23 maart 1994 betreffende het beheer van afvalstoffen afkomstig van activiteiten in de gezondheidszorg

4 Conform aan punt 3 van bijlage IV van het Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 23 maart 1994 betreffende het beheer van afvalstoffen afkomstig van activiteiten in de gezondheidszorg

5 Conform aan punt 2 van bijlage IV van het Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 23 maart 1994 betreffende het beheer van afvalstoffen afkomstig van activiteiten in de gezondheidszorg

6 Dit type van verpakking wijkt af van het Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 23 maart 1994 betreffende het beheer van afvalstoffen afkomstig van activiteiten in de gezondheidszorg, in tegenstelling tot de drie eerste vermelde types van verpakkingen.

7 https://mobilit.belgium.be/sites/default/files/resources/files/2017-vervoer_van_besmettelijk_stoffen.pdf